

- 1 א. 1. אברהם שומע לציווי ה' ועוזב את מולדתו. אברהם בונה מזבחות. אברהם לוקח את בן אחיו היתום עמו. אברהם קורא בשם ה' (מפרסם את שם ה' בעולם) לקבל גם: ה' נגלה אל אברהם ומבטיח את הארץ לזרעו.
2. לאברהם יהיה זרע רב של עם שלם, והוא יבורך על ידי ה', שמו יפורסם בעולם, יהיה בכוחו לברך.
- ב. 1. מה שקרה לאבות האומה מרמז על מה שעתיד להתרחש לזרעם.
2. יעקב וזרעו ירדו למצרים מפני הרעב
- פרעה ומצרים יענשו בשפטים גדולים עם ישראל יצא ממצרים ברכוש גדול.
- ג. לאחר ההבטחה על הארץ אברהם בונה את המזבח הראשון "ויבן שם מזבח לה' הנראה אליו" לאחר בניית המזבח השני נאמר שאברהם קורא בשם האל "ויבן שם מזבח לה' ויקרא בשם ה'"

- 2א. 1 ה' הבטיח לו שכר רב - הגנה
- אברהם שאל מהי התועלת בשכר אם אין מי שירש אותו.
- 2 ההבטחה שזרעו ירש אותו.
- ב. לחתוך (לבתר) בעלי חיים ולעבור בין החלקים. ה' הבטיח את ארץ ישראל לאברהם ולזרעו.
- לפיד האש מייצג את ה'
- ג. 1. החטא שלו או של זרעו עלול לגרום שלא יקבל את ארץ ישראל.
- 2 ה' הבטיח שירושת הארץ אינה תלויה בתנאי ולשם כך ה' כרת ברית שהיא מעשה המחייב את הצדדים.
- בכך שה כרת ברית עם אברהם אברהם השיג "ביטחון" בקיום ההבטחה.

- 3 א. 1. ליעקב - ישמור על יעקב. לזרעו - ייתן לזרעו את ארץ כנען.
2. שה' שומר עליו גם בארץ ישראל וגם ביציאתו ממנה לארץ אחרת.
- ב. 1. מדוע יעקב מתנה את קיום הנדר בשמירת ה', הרי שמירת ה' מובטחת לו. האם לא האמין יעקב להבטחת ה'?
2. יעקב האמין בהבטחת ה' אך חשש שחטאיו יגרמו לכך שהוא לא יהיה ראוי להבטחה זו.
- או: לשון הנדר אינה תנאי. אם יהיה ה' עמדי במשמעות של כאשר יהיה ה' עמדי ויתקיימו הבטחותיו אשלם את הנדר.

- ג. 1. הם מסמלים את השגחת ה' על העולם באמצעות שליחים (מלאכים)
2. ה' משגיח באופן ישיר על יעקב ולא באמצעות המלאכים. הראיה: דברי ה' שיהיה עם יעקב וילווה אותו
4. 1א. דבר איתם קשות, האשים אותם בריגול, אסר את האחים לשלושה ימים, אסר את שמעון, איים עליהם שאם לא יביאו את בנימין הם ימותו.
2. רצה שיחזרו בתשובה, רצה לבדוק את יחסם אליו, רצה לקיים את החלומות, רצה לצער אותם כעונש
- ב. 1 ט"ו- י"ז: כל האחים ילכו למאסר ואחד מהם יחזור ארצה להביא את בנימין.
- י"ח-כ: שמעון יישאר במאסר ויתר האחים רשאים לחזור לארץ כנען להביא את בנימין.
- 2 שהות האחים בבית הסהר מזכירה להם את מצבו של יוסף, הצורך לבשר ליעקב שאחד הבנים חסר מזכיר להם את מכירת יוסף.
- ג. 1. כי שמע את דברי ראובן שאמר שרצה להציל את יוסף.
2. כי הוא הכי גדול לאחר ראובן.

5. א. 1 יהודה מתאר את הקשר הקרוב בין יעקב לבנימין, מסביר שהיעדרו של בנימין עלול להביא למותו של יעקב, מציין שיעקב הוא אב שכול, מדגיש את גילו המבוגר של יעקב והסבל שעבר. יהודה משתמש בביטויים מעוררי רחמים : אב זקן, נער, ילד זקונים
- 2 "ואל יחר אפך" - מכך שיהודה אומר ליוסף שלא יכעס סימן שהוא מתכנן לומר בנאום דברים שעלולים להכעיס. או : "ויגש" – לשון מלחמה. או : תיאור הפגישה הראשונה מרמז שיוסף ניסה להתנכל לאחים מן ההתחלה.
- ב. 1 בעקבות הנאום יוסף לא יכול לעמוד בצער אביו יוסף מתרגש ממסירותם של האחים ושל יהודה לבנימין רחמיו של יוסף על האחים התעורר בעקבות מצוקתם הרבה יוסף הבין מהנאום שהאחים חזרו בתשובה
2. יוסף רצה למנוע חרפה לאחים- לא לספר על אחיו שהם כאלו. או : רצה למנוע מכשול לאחים - לא ירצו בהם במצרים. או : חשש ממה שיאמרו עליו כמי שנמכר על ידי אחיו לעבד.
- ג. שיוסף מגיע ממשפחה מכובדת והוא שמח שהאדם שהוא בחר למנהיג הוא איש מכובד.
6. 1א הפיכת כלי מלחמה לכלים חקלאיים. הגויים יעשו פעולה זו.
2. מלך המשיח יעשה משפט בין העמים ולא יהיו מריבות ביניהם.
- ב. כפשוטם : טבע החיות ישתנה ויחיו יחד טורפים ונטרפים כמשל : אומות העולם יחיו בשלום עם ישראל.
- ג. העולם כולו יכיר במלכות ה'
7. א. ויעזקהו – חפר בקרקע כדי להוציא אבנים או הקיף בגדר שמירה. ויסקלהו – סילק אבנים מן הכרם. ויטעהו שרק – נטע כרם משובחת. ויבן מגדל בתוכו – בנה מגדל שמירה.
- ב. 1. בעל הכרם – ה'. הכרם – עם ישראל. "כי כרם ה' צבאות בית ישראל."
- 2 שומעי המשל מכריעים את הדין של עצמם ללא ידיעתם בכך הם מפנימים יותר את המסר של המשל.
- ג. המשל : בעל הכרם נוטע נטיעה משובחת ולכן הוא מצפה שיצאו ממנה ענבים משובחים.
- הנמשל ה' מצמיח את עם ישראל מן האבות שהם היו צדיקים ולכן מצפה שזרעם יהיה צדיק.
8. 1א שרבשקה ידבר בארמית ולא בעברית כדי שהעם לא יבין את דבריו.
2. כשם שאלילי עמים אחרים לא עזרו לעמיהם לנצח את מלך אשור, כך ה' לא יעזור לעם ישראל.
- ב. 1. ניצחו אותם, הצלחתם נובעת מכך שאין ממש באלוהיהם
2. חזקיהו מבקש את ישועת ה' מאשור. רק לה' יש יכולת להילחם באשור או כדי שהעולם יכיר שה' הוא האלוקים.
9. א. 1. - חזקיהו מורד באשור. 2 - מלך אשור כובש את ערי יהודה וחזקיהו מנסה לפייסו בכסף. 3. -רבשקה מגיע עם חיל כבד לחומות ירושלים ומנסה לשכנע את ירושלים להיכנע.
- ב. 1. מצרים לא יעזרו בעת צרה לממלכת יהודה.
- 2 בעקבות הברית עם ישראל אינו בוטח בה' אלא במצרים.
10. א. 1 הגורים - סערה בים, מעשיהם - התפללו לאלוהיהם/ זרקו לים חפצים.
2. הגורים - סערה נעצרה לאחר שהטילו את יונה לים מעשיהם - הקריבו קרבן לה'.
- ב. 1. ספר יונה חריג בכך שהוא כולו עוסק בנבואה לגויים בלי לעסוק בישראל בכלל.
2. להוכיח את ישראל שאפילו הגויים חוזרים בתשובה בעקבות תוכחת הנביא לפרסם את הניסים שעשה ה' ליונה
- ללמד על גודל רחמיו של ה' ה' רצה שאשור יהיו ראויים למלא את שליחותו להעניש את ישראל.

11 א. 1 ה' משגיח על האדם כמו הרועה המשגיח על הצאן.

2. מצב סכנה. המחבר בוטח בה' ומכיר בהשגחת ה' ועל כן אינו מפחד.

ב. 1. שבט – יסורים. מידת הדין. משענת – נחמה או רחמים.

2 האדם מכיר שהטובות והרעות מעם ה' ולטובתו.

הייסורים מכפרים על העוונות.

הייסורים מלמדים על ההשגחה הפרטית שה' לא עזב את האדם וכך הוא מתנחם